

Idei de afaceri în spațiul rural

CULTIVAREA CEPEI

Chișinău - 2009

Ceapa se cultivă pentru bulbi care pot fi recoltate după atingerea maturității. Ceapa are un rol important în alimentație și industria alimentară. În Moldova ceapa se cultivă în toate raioanele țării prin semănat direct în câmp, prin arpagic și, parțial, prin răsad. Suprafața cultivată cu ceapă în republică constituie 1,75 mii ha anual.

Cultivarea cepei este o afacere profitabilă, iar producția de ceapă are următoarele avantaje:

- ✓ se întrebuițează pe larg în alimentația oamenilor și industrie, deoarece are valoare alimentară mare: substanțe albuminoase 14-15%, hidrați de carbon peste 10%, săruri minerale, vitamine A și C, etc.;
- ✓ are un conținut bogat în substanțe antibiotice (fitoncide) cu efect bactericid și laxativ, sucule de ceapă conține uleiuri eterice cu efecte în combaterea aterosclerozei și fiind diuretic favorizează funcțiile renale;
- ✓ se păstrează bine în depozite specializate și se comercializează la prețuri avantajoase pe tot parcursul anului;
- ✓ se usucă în uscătorii pentru comercializarea în străinătate la prețuri avantajoase;
- ✓ este o cultură rentabilă ce permite de a obține profituri mari;
- ✓ ceapa se cultivă prin semințe, arpagic și răsad;
- ✓ este o cultură relativ rezistentă la temperaturi scăzute și la înghețuri;
- ✓ cerere sporită pe piața locală și pe piețele străine a producției de ceapă.

Soiuri și hibrizi de ceapă omologați în Republica Moldova

Specificare	Greutatea bulbului, g	Coacerea, zile	Recolta, t/ha	Păstrarea
Soi Moldovenesc	70-100	Medie, 105-110	30-35	până aprilie, 90-95%
Soi Kasatic	70-90	Timpurie, 90-100	35-40	până primăvara, 85-90%
Soi Halțedon	85-135	Semi-timpurie, 110-120	40-60	rezistent, 96-98%
Soi Pingvin	70-100	Timpurie, 85-90	35-40	până primăvara, 90-95%
Soi Stuttgarter Reisen	60-80	Semi-timpurie	25-30	rezistent
Hibrid Daytona	80-100		40-50	până martie
Hibrid Elsa	80-120	Semi-timpurie, 120-125	25-35	până aprilie
Hibrid Candy	100-200	Timpurie	40-60	până la 6 luni
Hibrid Sterling	până 500	Medie	40-50	până ianuarie
Hibrid Prestige	până 300	Semi-târzie	35-40	până la recolta viitoare

Amplasarea culturii. Terenuri cu posibilități de irigare, plane și ușor înclinate, permeabile, curate de buruieni. Solurile trebuie să fie nisipo-lutoase, luto-nisipoase, cu fertilitate sporită.

Culturi premărgătoare. În asolament de legume cele mai bune premărgătoare sunt varza timpurie și colorată, castraveți, tomatele, cartofii timpurii. Nu se recomandă cultivarea cepei pe ceapă și usturoi mai degrabă de 4-5 ani.

Relații cu factorii de mediu. *Temperatura optimă* semințele încolțesc la temperatura minimă de 2-3°C, însă temperatura optimală este de 18-20°C. Plantele de ceapă suportă răcirea temperaturii din primăvara, dar sunt sensibile la înghețuri, în deosebi (-3)-(-5)°C. În perioada de vegetație temperatura optimă este de 27-30°C. *Lumina* – pentru plantarea cepei sunt necesare terenuri deschise și bine expuse la lumină. *Umiditatea* trebuie să satisfacă cerințele plantelor de ceapă atât în sol, cât și în aer. Ceapa este o cultură iubitoare de apă. Cantitatea cea mai importantă de apă este consumată în prima perioadă de vegetație, în timpul formării aparatului foliar și formarea bulbului. În perioada de maturizare a cepei, umiditatea excesivă negativ influențează la păstrarea bulbului în timpul depozitării. *Solul și nutriția minerală* – pentru cultura cepei cele mai potrivite sunt solurile fertile și bine afânate, cu reacție neutră a solului pH 6,4-7,9. Ceapa permite obținerea producțiilor mari pe solurile cu un conținut bogat în humus și substanțe minerale.

Pregătirea solului din toamnă prevede mărunțirea resturilor vegetale și aratul de zăble la 25-30 cm. Toamna sectorul se nivelează și se introduc îngrășăminte. Până la semănat, solul se menține curat, se boronește și se cultivă pentru înlăturarea buruienilor și pentru pregătirea patului germinativ.

Semănatul cepei. În cultura cepei, un factor important pentru obținerea recoltelor înalte și stabile este norma de semănat și termenii optimi de efectuare a acestor procedee agrotehnice. Schema de semănat: cel mai rar se semănă în 4-5 fâșii la 70 cm una de la alta și 20-25 cm între rânduri (dacă se seamănă toamna târziu sau iarna, mai bine să semănați în parcele pregătite din timp ca primăvara solul să se încălzească mai repede) sau mai simplu 25-30 cm între rânduri. În condiții de producere, la semănatul cepei cu SO-4,2 schema de semănat este 8+32+8+32+8+52 sau după schema cu distanța dintre fâșii de 35-40 cm.

Irigarea și introducerea îngrășămintelor. Ceapa nu consumă multă apă. Dar există, însă, și perioade critice: primele 2 săptămâni după semănat, 2-3 săptămâni după răsărit și în timpul formării frunzelor și bulbilor. Doza: primele 2 udări 200 m³/ha, celelalte – 250-300 m³/ha. Îngrășămintele se administrează în perioada de vegetație: azotate (100-150 kg/ha), cele cu fosfor (200-300 kg/ha), precum și cele cu potasiu 150-200 kg/ha).

Sistemul integrat de protecție. Pentru nimicirea buruienilor dicotiledonate, graminee și perene pe suprafața de cultivare se administrează erbicide. Principalele boli în cultura cepei sunt: peronosporoza (mana) cepei, rugina cepei, tăciunele cepei, putregaiul cenușiu, putregaiul umed. La combaterea bolilor și dăunătorilor norma de consum a soluției de lucru va constitui 500 l la un hectar.

Recoltarea cepei va începe când 70% din frunze sunt veștede. Nu așteptați veștezirea totală, ca să evitați creșterea rădăcinilor suplimentare, fapt ce va afecta calitatea și capacitatea de păstrare a cepei. După recoltare ceapa se înșiră într-un loc deschis și însovit pentru uscare timp de 7-12 zile.

În dependență de soi (hibrid), perioada de vegetație, schema de plantare, agrotehnica aplicată și alți factori de pe 1 ha de ceapă se poate obține: recoltă mare - 60-120 t/ha, recoltă bună – 40-60 t/ha și medie – 20-40 t/ha. Ceapa obținută poate fi comercializată direct din câmp sau depozitată pentru o perioadă de timp în depozite specializate cu o aerisire bună și comercializată la prețuri mai avantajoase în lunile reci ale anului.

În continuare este propus un exemplu practic la cultivarea cepei prin semințe (în câmp deschis), unde sunt calculate rezultatele economice și prezentate argumente clare de aplicare a două tipuri de tehnologii la cultivarea cepei pentru suprafața de 1 ha. Pentru varianta intensivă de cultivare a cepei, recolta medie posibilă a fost estimată la 45 t/ha (consumurile variabile vor constitui suma de 75251 lei/ha), iar la cea obișnuită doar 23 t/ha (consumurile variabile - 47718 lei/ha). Pentru ambele variante achitarea pentru servicii și mijloace de producție se va face în numerar, iar mecanizatorii și lucrătorii vor fi angajați din exterior.

Varianta intensivă a inclus procurarea și montarea sistemului de irigare prin picurare, costul cărui a fost dedus în cheltuieli totalmente pentru un an, însă perioada de utilizare poate fi de 2-3 ani.

Prețul de comercializare este de 3,0 lei/kg de ceapă, luând în considerație că producătorul va comercializa producția obținută după curățire și sortare direct din câmp. În cazul comercializării cu amănuntul a cepei pe piețele agricole sau după depozitare, veniturile din vânzări vor spori și prețul de comercializare va fi mai avantajos.

La calcularea rezultatelor economice la cultivarea cepei nu s-a luat în calcul taxa pe valoare adăugată (TVA), deoarece fermierul trebuie să se înregistreze ca plătitor de TVA și suma calculată pentru achitarea TVA va fi inclusă în prețul de comercializare, unde va fi restituită de către consumatorul final.

Fișa tehnologică de cultivare a cepei prin semințe

schema de semănat (52+8+32+8+32+8 cm)

Specificare	UM	Preț unitar, lei	Tehnologia intensivă			Tehnologia obișnuită		
			Cantitatea	Suma, lei	Structura consumurilor, %	Cantitatea	Suma, lei	Structura consumurilor, %
I. Venituri din vânzări - total	lei	X	45,0	135 000	X	23,0	69 000	X
Comercializat la piețele agricole	t	3 000,0	45,0	135 000	X	23,0	69 000	X
II. Costul mijloacelor de producție	lei	X	X	41 035,0	54,5%	X	19 705,0	41,3%
Material semincer (semințe)	100 mii sem	1 200,0	10	12 000,0	15,9%	10	12 000,0	25,1%
Îngrășăminte minerale:	lei			5 215,0	6,9%		2 735,0	5,7%
- azotate (Silitr amoniacal)	kg	5,1	150	765,0	1,0%	100	510,0	1,1%
- fosfate (Superfosfat)	kg	7,0	300	2 100,0	2,8%	200	1 400,0	2,9%
- potasice (Sare de potasiu)	kg	5,5	200	1 100,0	1,5%	150	825,0	1,7%
- macro și microelemente (Terraflex C)	kg	25,0	50	1 250,0	1,7%			
Substanțe chimice:	lei			2 730,0	3,6%		2 390,0	5,0%
- erbicid (Stomp 330 EC)	l	80,0	4,00	320,0	0,4%	4,00	320,0	0,7%
- erbicid (Targa 100 EC)	l	220,0	1,50	330,0	0,4%	1,50	330,0	0,7%
- erbicid (Galigan 24)	l	480,0	0,50	240,0	0,3%			
- insecticid (BI-58)	l	100,0	3,00	300,0	0,4%	2,00	200,0	0,4%
- fungicid (Ridomil Gold)	kg	200,0	5,00	1 000,0	1,3%	5,00	1 000,0	2,1%
- fungicid (Acrobat)	kg	180,0	2,00	360,0	0,5%	2,00	360,0	0,8%
- fungicid (Zamr bordolez)	kg	30,0	6,00	180,0	0,2%	6,00	180,0	0,4%
Apr (irigare, I caz-picurare, II caz-irigație mic)	m ³	0,1	600	60,0	0,1%	1 500	150,0	0,3%
Sistem de irigare prin picurare	unit	17 500,0	1	17 500,0	23,3%			
Plase p/u ambalarea comercializată (30 kg)	unit	1,5	1 500	2 250,0	3,0%	767	1 150,0	2,4%
Combustibil (deplasarea și câmp)	l	12,8	100	1 280,0	1,7%	100	1 280,0	2,7%
III. Costul servicii mecanizate	lei	X	X	13 675,0	18,2%	X	13 375,0	28,0%
Dezmierțirea (descuirea)	ha	400,0	1	400,0	0,5%	1	400,0	0,8%
Administrarea îngrășămintelor	ha	350,0	1	350,0	0,5%	1	350,0	0,7%
Arrătură de toamnă (27-30 cm)	ha	1 000,0	1	1 000,0	1,3%	1	1 000,0	2,1%
Nivelarea solului (2 direcții)	ha	300,0	2	600,0	0,8%	2	600,0	1,3%
Introducerea erbicidelor	ha	350,0	1	350,0	0,5%	1	350,0	0,7%
Cultivare înainte de semănat + fertilizarea	ha	400,0	2	800,0	1,1%	2	800,0	1,7%
Semănatul	ha	600,0	1	600,0	0,8%	1	600,0	1,3%
Trăgerea și îngrășarea semănturilor	ha	250,0	2	500,0	0,7%	2	500,0	1,0%
Stropirea plantărilor	ha	350,0	6	2 100,0	2,8%	6	2 100,0	4,4%
Erbicidarea	ha	350,0	2	700,0	0,9%	2	700,0	1,5%
Cultivarea între rânduri	ha	400,0	3	1 200,0	1,6%	3	1 200,0	2,5%
Plata p/u servicii de irigare	lei/m ³	1,5	600	900,0	1,2%	1 500	2 250,0	4,7%
Recoltarea mecanizată a cepei (srătare)	ha	800,0	1	800,0	1,1%	1	800,0	1,7%
Transportarea recoltei comercializate (L=15 km)	t/km	5,0	675	3 375,0	4,5%	345	1 725,0	3,6%
IV. Costul operațiilor manuale (retribuirea + defalcări)	lei	X	X	13 700,0	18,2%	X	10 300,0	21,6%
a) în perioada de vegetație								
Instalarea sistemului de irigare prin picurare	om/zi	100,0	4	400,0	0,5%			
Prăsitul cepei	om/zi	120,0	20	2 400,0	3,2%	20	2 400,0	5,0%
Prăsitul cepei	om/zi	100,0	15	1 500,0	2,0%	15	1 500,0	3,1%
Recoltarea manuală a cepei	om/zi	100,0	20	2 000,0	2,7%	20	2 000,0	4,2%
Încălcarea și descălcarea a cepei	om/zi	100,0	17	1 700,0	2,3%	9	900,0	1,9%
Paza roadei	om/lună	600,0	2	1 200,0	1,6%	2	1 200,0	2,5%
b) post recoltare								
Calibrarea și ambalarea p/u piață	om/zi	100,0	45	4 500,0	6,0%	23	2 300,0	4,8%
V. Cheltuieli neprevăzute [(II+III+IV)*10%/100%]	lei	X	X	6 841,0	9,1%	X	4 338,0	9,1%
VI. Consumuri variabile - total (II+III+IV+V)	lei	X	X	75 251,0	100,0%	X	47 718,0	100,0%
VII. Profit brut (I-VI)	lei	X	X	59 749,0		X	21 282,0	X

Andrei Zbanca

dr., specialist agrobusiness, FNAM „AGROinform”

Tel.: 23-77-30